

LA «VENTAFOCS LITERÀRIA» RETORNA A L'ALDEA GLOBAL

GEMMA LLUCH

Col·lecció ALDEA GLOBAL, 3. Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Jaume I de Castelló, Universitat de València, 1998. 157 pp.

Vivim en un món més i més procliu a la globalització de l'economia, de la tecnologia de les comunicacions i de les formes de cultura. Com més gran és l'horitzó en què ens projectem, més petit esdevé el nostre àmbit de referència. McLuhan ja ho va predir fa gairebé tres

dècades en encunyar la noció *aldea global*, que ara dóna nom a una nova col·lecció d'estudis, publicada conjuntament pels serveis editorials de la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana i la Universitat de València. La col·lecció, que es presenta amb format i disseny atractius, pretén reflexionar al voltant dels canvis culturals globalitzadors a què assistim en aquest tombant de segle, comesa que requereix a hores d'ara una perspectiva interdisciplinària. En efecte, la complexitat i rapidesa dels canvis en la societat i en la cultura contemporànies exigeixen eines teòriques plurals i la col·laboració d'especialistes de camps diversos, que compartesquen sabers i voluntat d'intervenció sobre els processos en marxa.

Aquest caràcter de cruïlla, on conflueixen coneixements i aplicacions, teorització àmplia i pràctica d'anàlisi concreta, és comú als primers títols apareguts en *Aldea Global*. El tercer d'ells, *El lector model en la narrativa per a infants i joves*, és obra de la Dra. Gemma Lluch, professora titular del departament de Filologia Catalana de la Universitat de València, especialista en didàctica de la llengua i la literatura i en anàlisi del discurs i pragmàtica literària. Gemma Lluch hi ha acreditat una sòlida trajectòria professional i investigadora i, sens dubte, ha esdevingut una de

les millors coneixedores de la literatura feta en català per al que se'n diu, capciosament, el públic infantil i juvenil. De fet, aquest estudi intenta esbrinar què hi ha darrere d'aquest rètol, què pertany a aquesta categoria (prop d'una tercera part de la producció literària en català, ens diu l'autora), quina és la representació del jovent i de la infància que projecta aquest tipus de literatura i com han evolucionat els patrons narratius del gènere, sota la influència dels canvis socioculturals i tecnològics.

Encapçala el text un pròleg tan suggestiu com lúcid del Dr. Vicent Salvador, bon coneixedor ell mateix dels problemes que susciten les fronteres literàries. No debades hi designa aquest territori immens com a desconeguda i riquíssima "ventafocs literària". Salvador, codirector amb Gemma Lluch de la col·lecció que acull l'estudi, ens n'avança les línies expositives i les claus d'interpretació que aporta l'autora. El guiatge d'aquesta és clar i permet, en un llenguatge precís i entenedor, llegir el llibre tot d'una, malgrat la densitat dels temes que s'hi aborden i l'abundor de referències documentals i històriques.

L'itinerari de lectura es desenvolupa al llarg de set capítols, que menen, en un to més pròxim a l'assaig que a la asèptica exposició acadèmica, de la teoria general als textos. Des de la noció de *lector model*, inspirada en Umberto Eco i els teòrics de la recepció estètica, desemboquem en tres aplicacions específiques —*competència hipertextual*, en diu l'autora—: sobre versions serioses de textos adults, com ara el *Tirant lo Blanc*; sobre el rupturisme burlesc d'autors traduïts, com Gianni Rodari o Roald Dahl i sobre les narracions *mediàtiques* de la factoria Disney. Enmig trobem ben enllaçades anàlisis relatives als nexes oralitat/escriptura, als factors de la comunicació i la sociologia literària o als codis i subcodis que graviten al voltant de la competència lectora d'aquest tipus de productes.

Una bona bibliografia i un índex analític completen aquest excel·lent treball, que potser encara hauria guanyat amb un capítol recapituladori, en el qual es sintetitzés la visió de l'autora i les expectatives que obre. Perquè, en efecte, es tracta d'un estudi peoner en el seu camp, una indagació profunda, que invita a la reflexió, i a la polèmica, en el vast i canviant món de la lectura entre infants i joves, un territori definitivament annexionat a l'aldea global.

MIQUEL NICOLÁS AMORÓS